

E-knjiga u knjižnici

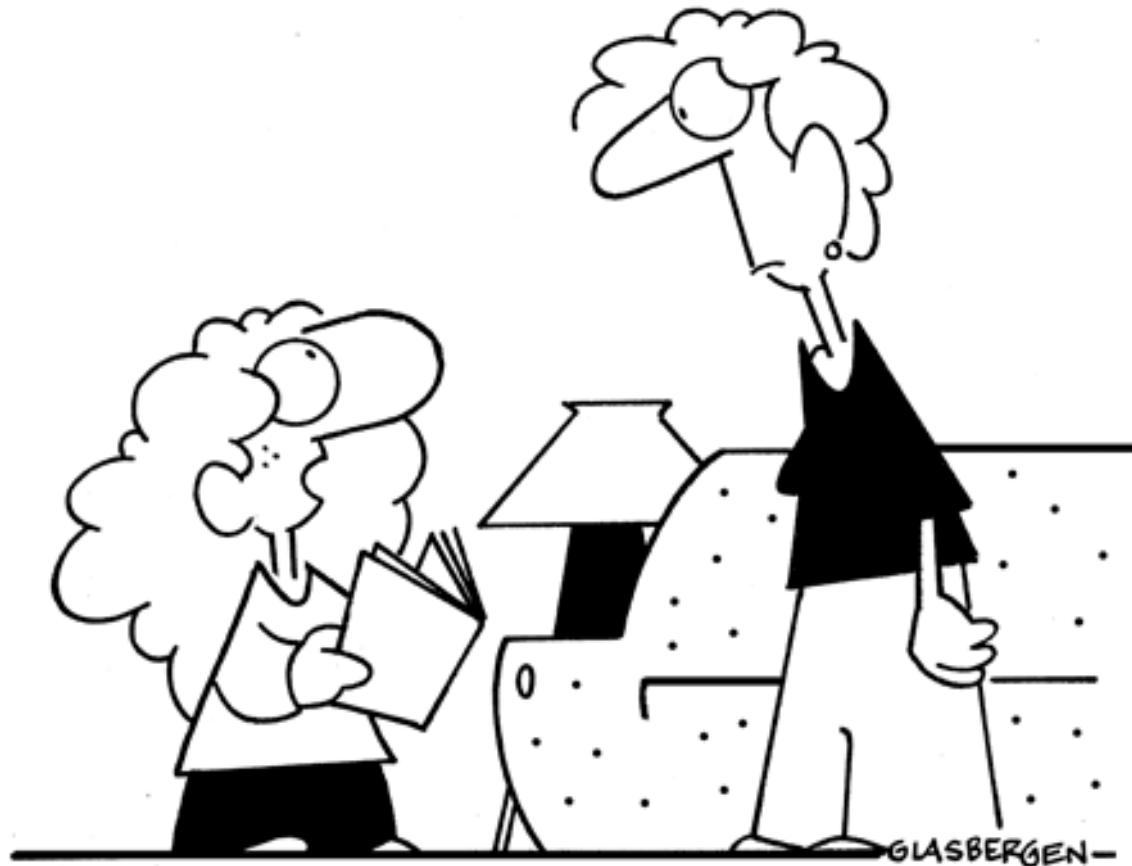
Mr. sc. Alka Stropnik
Knjižnice grada Zagreba

„Novi mediji i čitanje”

Međužupanijski stručni skup školskih knjižničara
23. svibnja 2014. Virovitica

- **Kulturna politika, porezi, poticaji...**
- **Promjene poslovnih modela knjižnica i nakladnika**
- **E-knjiga**
- **Svijet – Europa – Hrvatska**
- **Istraživanje GFK**
- **Narodne knjižnice**
- **E-knjige u obrazovanju**
- **Školske knjižnice**
- **Hrvatski primjeri**
- **Primjeri iz svijeta**
- **zaključak**

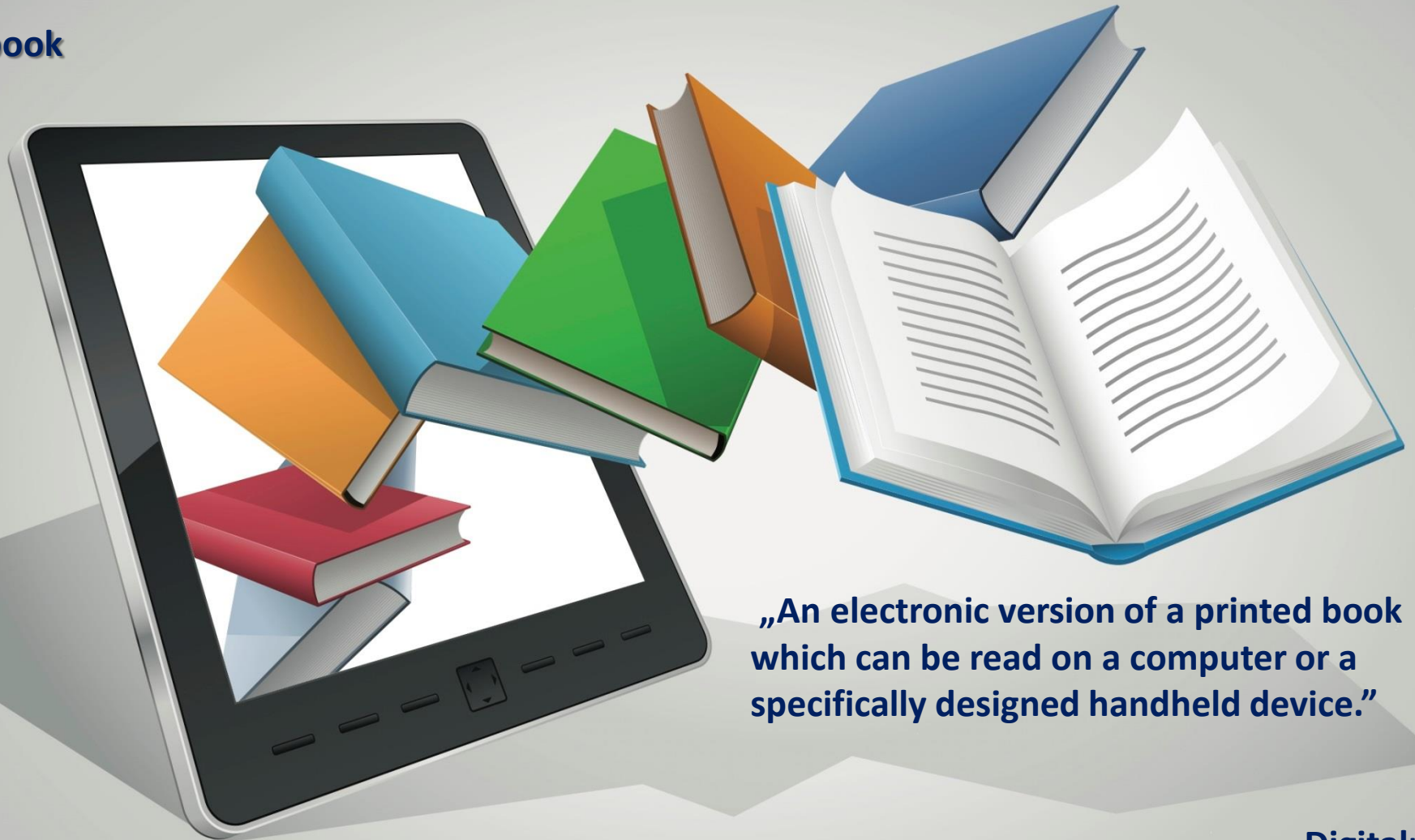

**“This book is defective. I tap the
page and nothing happens!”**

The Oxford Dictionary of English

<http://www.oxforddictionaries.com/>

E-book

„An electronic version of a printed book which can be read on a computer or a specifically designed handheld device.“

**Digitalna
Digitalizirana
Multimedijalna**

pokrivenost govornog područja

2010.g. večja uključenost knjižarskih lanaca

Cijena e-knjige

PDV

Zakonski propisi...

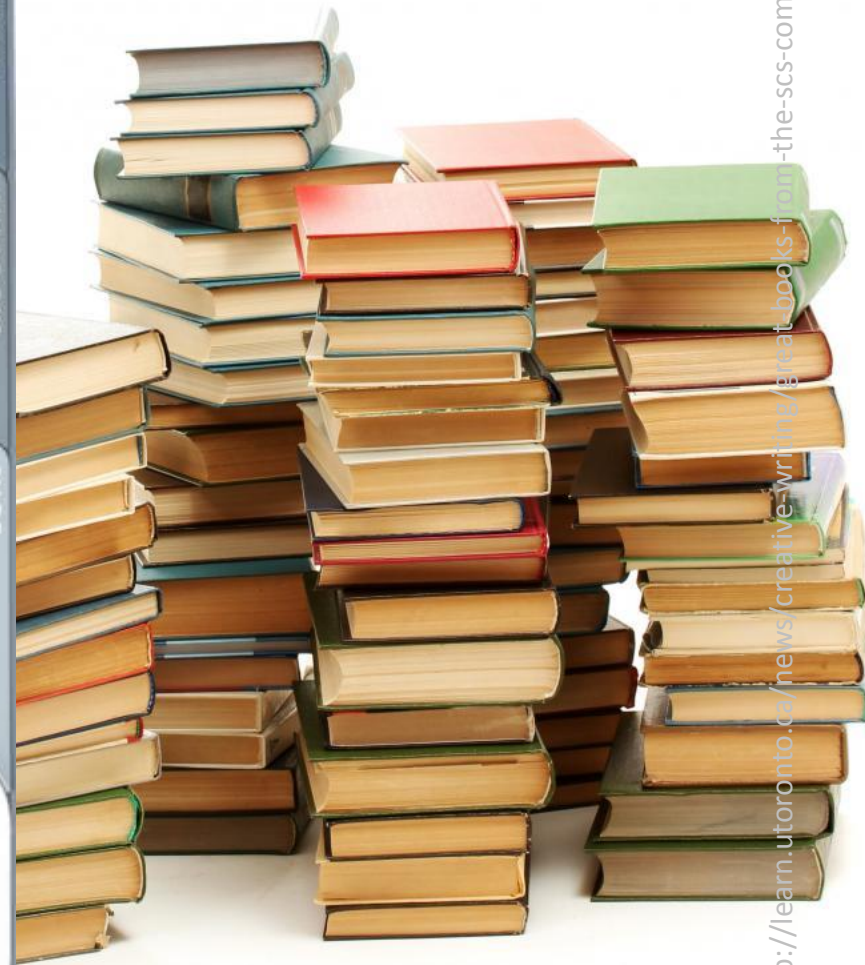
- Stvaranje povoljnije klime
- Javni poziv Ministarstva kulture za dodjelu potpora
- Strategija
- Otkup
- Platforma - posudba
- Suradnja privatnog i javnog sektora
- Provođenje međunarodnih sporazuma i preporuka

HOME

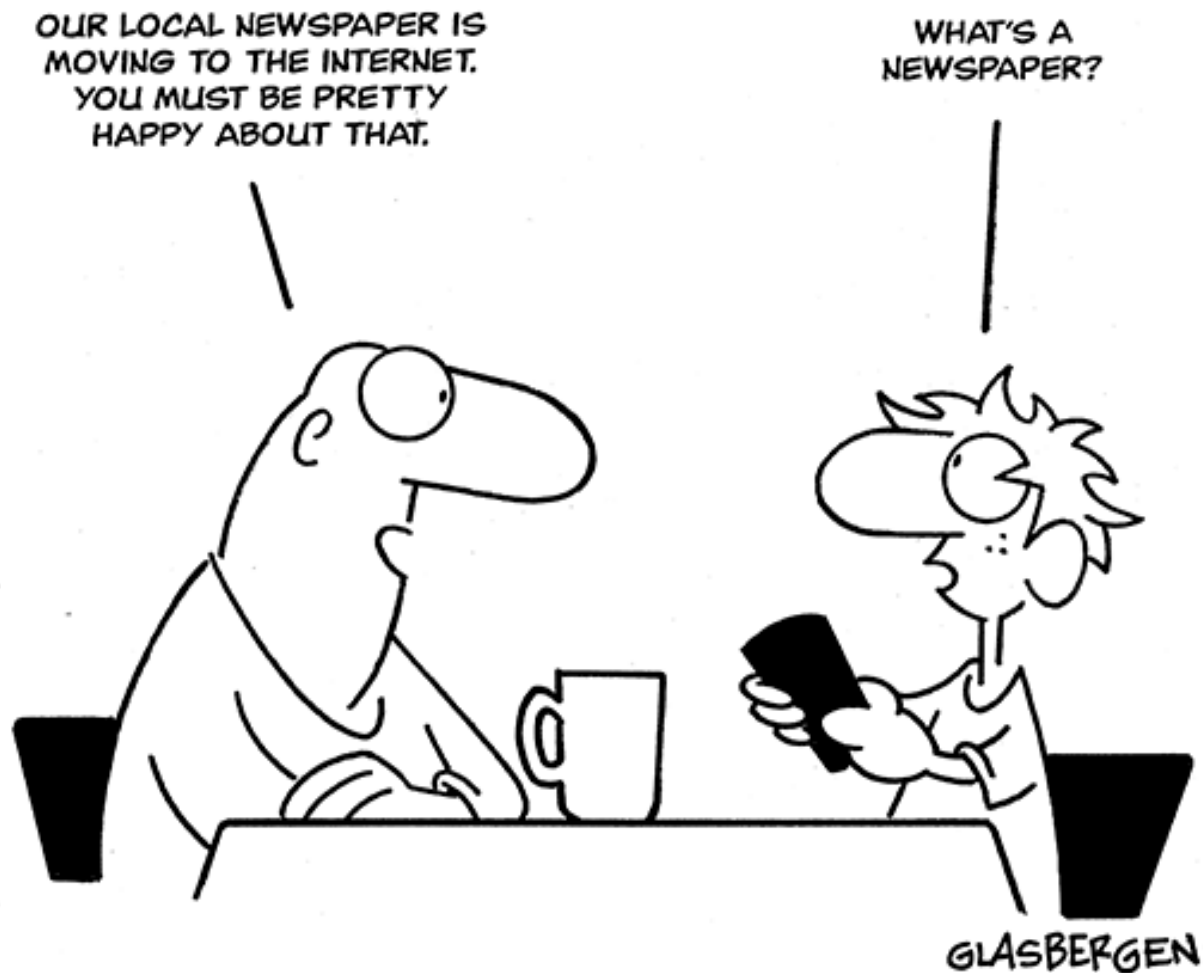
MY BOOKS

SHOP

Međugeneracijsko (ne)razumijevanje

© Randy Glasbergen / glasbergen.com

EBLIDA - <http://www.eblida.org/>

- Informiranje javnosti
- Informiranje donositelja odluka
- Atena (13.-14. svibnja) konferencija „**Libraries in transition: Changers? Crisis? Chances!**”
- Okrugli stol za nakladnike, knjižare i mrežne operatere za jedinstveno europsko tržište
- Deklaracija

SIGN THE PETITION FOR

THE RIGHT TO E-READ

Pozivanje Europske komisije na stvaranje pravnog okruženja za knjižnice

<http://www.eblida.org/e-read/home-campaign>

Komercijalno / javno

- Licence o uvjetima korištenja
- Potrošačke udruge ↔ nakladnici
- Nakladnici ↔ knjižnice
- Naknade autorima
- Marketing
- Ekranizacija
- Svjetski jezici...

Razvoj e-knjiga

- 1970. **Projekt Gutenberg**, Michael Hart, 45 000 naslova s besplatnim pristupom www.gutenberg.org (nema zaštite, moguće je slušati)
- krajem 1990-ih, E-ink kompanija - **elektronički papir**
- 2007. g. razvoj **e-čitača**, Amazon (Kindl)
- Tableti (Apple, androidi)
- Pametni telefoni
- iBooks, iBookstore
- Amazon 1,7 milijuna naslova
- Engleski jezik...

Nositelji/uređaji

E-čitači

Mobilni uređaji

PC

Prijenosna računala

Android

iOS

Zatvoren sustav (Kindl)

Otvoreni sustavi

Formati

- ePub (eng. Electronic Publication)
- OEB (eng. Open eBook)
- PDF (eng. Portable Document Format)

ePUB

Zvučne knjige:

- WMA (eng. Windows Media Audio)
- MP3

Put do čitatelja...

- Posrednik (agregator, vendor, agent...) nakladnik-knjižnica
- Platforma za pretraživanje i preuzimanje, upravljanje i statistiku
- Licenca za upravljanje pravima za digitalnu građu (DRM)
- Ugovorima regulirano korištenje djela za citiranje, umnožavanje ili raspačavanje bez posebnog dopuštenja autora...

Zaštita

- DRM (eng. Digital Rights Management)
- AZW
- .mobi (MobiPocket Reader)
- Prava vezana uz uređaj
- Korištenje oblaka kod nakladnika
- Zaštita privatnosti
- Čitateljske navike, ponašanja

Čitateljske navike

© Randy Glasbergen
glasbergen.com

**"I love reading. I read about 3 hours a day.
My favorite book is Facebook."**

Sjedinjene Američke Države

- **12%** starijih od 16 god posuđuje u knjižnicama
- **ALI 50%** ne zna za postojanje te usluge
- 76% narodnih knjižnica
- **28%** mladih posjeduje e-čitače*
- **21%** starijih od 16 god pročitala barem jednu e-knjigu
- Porast e-čitatelja

*Libraries, patrons and e-books (2012)

<http://www.pewresearch.org/>

Međunarodna dječja digitalna knjižnica

- Digitalizirane knjige
- Od 2002. preko 3 milijuna posjeta
- 4619 knjiga
- 59 jezika
- 228 zemlje
- 34 iz Hrvatske
- Aplikacije za iPhone, iPad

<http://en.childrenslibrary.org/>

- E-knjiga na europskom tržištu 1,6%
- **Talijanska digitalna knjižnica u Kopru**
www.capodistria.medialibrary
- Platforma MLOL 2900 knjižnica (24 izvan granica)
- 8 skupina digitalne građe
- 1700 novina/periodike, 80 država, 40 jezika

Slovenija

- Distribucijski portal online knjižara BIBLIOS i online knjižnica BIBLIOS-LIB
- Članovi svih slovenskih knjižnica
- 46 narodnih i jedna stručna; 500 naslova, 30 nakladnika
- Srpanj – prosinac 2013. (1.500 posudbi; 62 zemlje; 170 uređaja)
- Pravila: 1 licenca za 52 posudbe
ograničen broj posudbe istog naslova odjednom
posudba na 14 dana
četiri knjige od jednom

1 licenca nije vremenski ograničena
knjižnica plaća autorska prava po posudbi

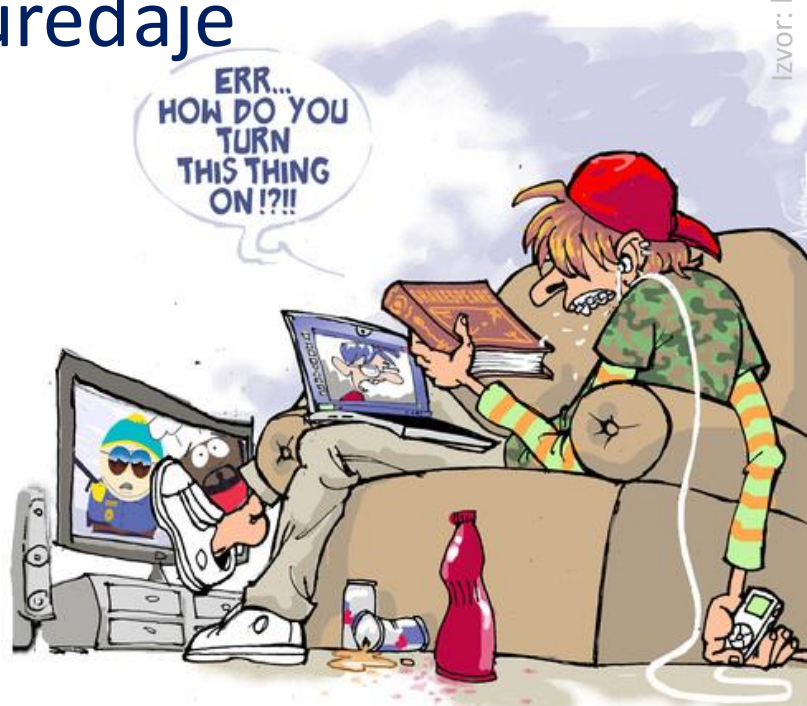
Hrvatska

- Elektroničko nakladništvo / tržište (1%!)
- Platforme (Tookbook, eLibrika, Planet 9, VIP knjižara)
- Pohrana u oblaku, čitanje s različitih uređaja
- Prevladava beletristika - 25% lektira; 10% znanstveno
- 64% stanovnika ima uređaje; 10% čita e-knjige; 1% kupuje
- 700 tj. 800 naslova na hrvatskom
 - › 40.000 strani jezici

Istraživanje tržišta knjiga, 2014.

- Zajednica nakladnika i knjižara & Knjižni blok
- Navike čitanja, način nabave knjiga/e-knjiga, razlozi kupnje, cijena, jezici izdanja...
- 70% ispitanika posjeduje uređaje

Elektroničke uređaje u većem postotku posjeduju:

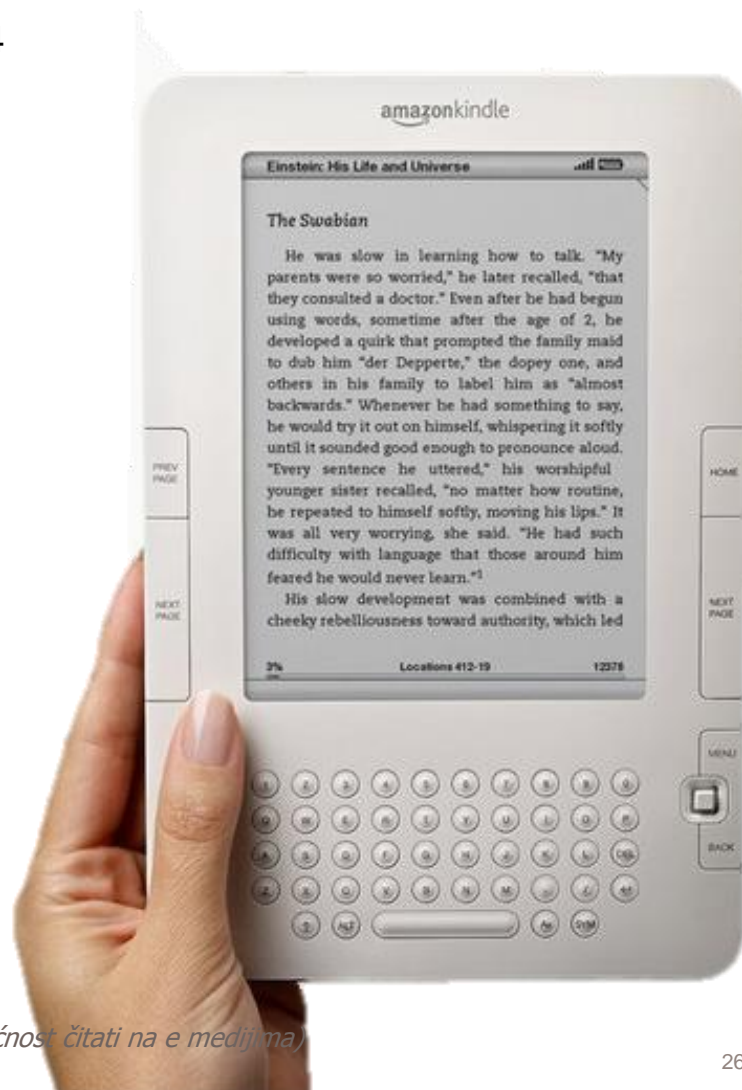
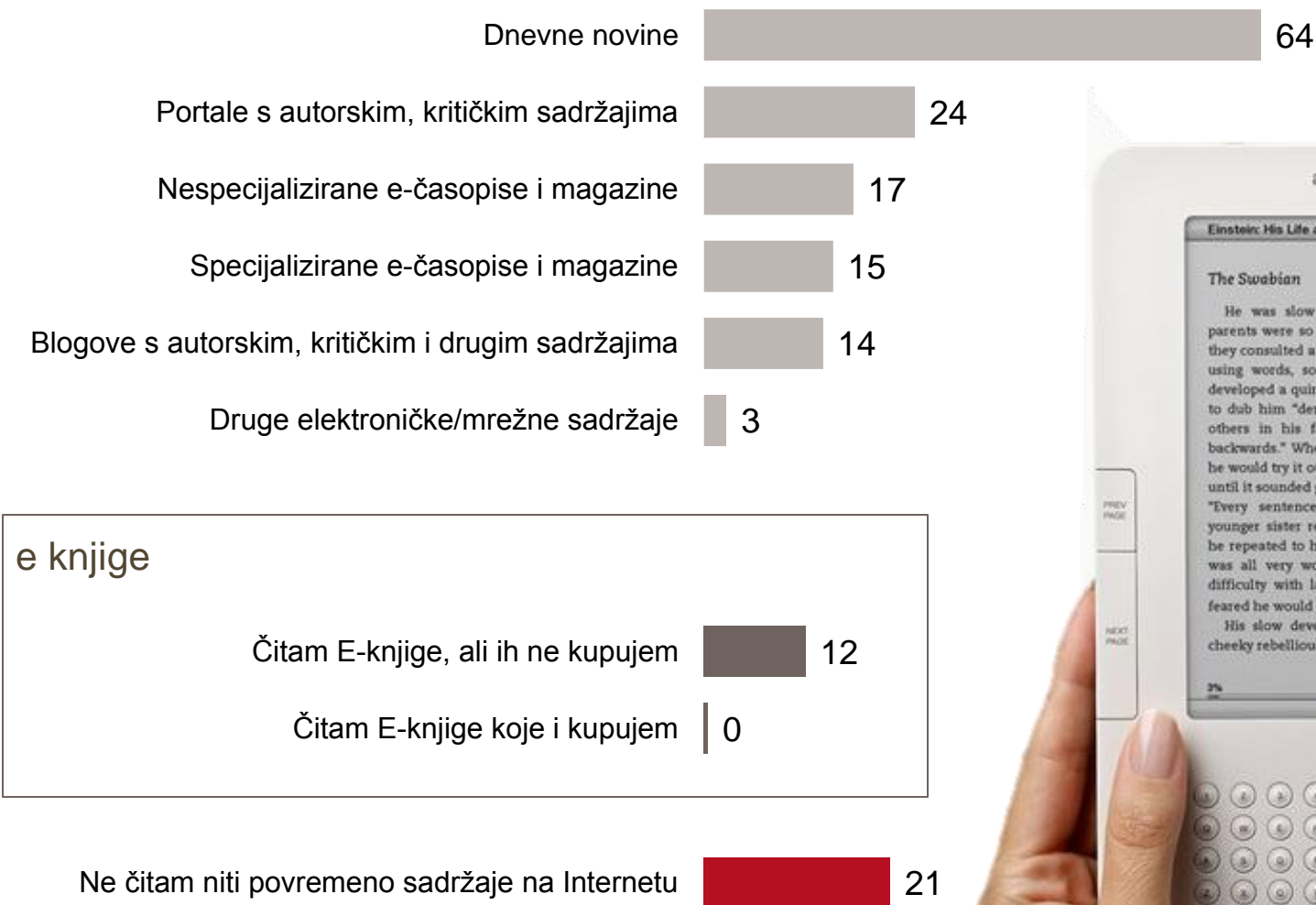

- Mlađe osobe (97%) i osobe koje u domaćinstvu imaju djecu (92%)
- Osobe viših primanja (iznad 90%) i više školske spremne (84%)
- Stanovnici grada Zagreba i ostalih većih gradova (83%)

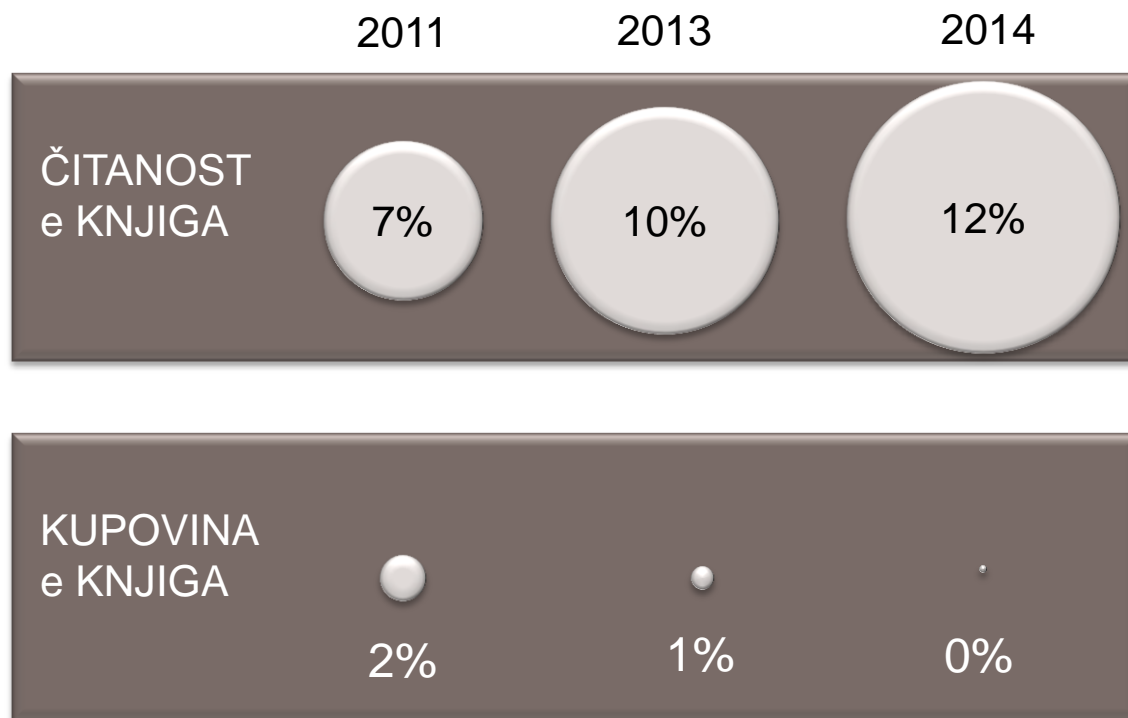
IZVOR: GfK Hrvatska: Istraživanje tržišta knjiga; 2014; n=1.000

Pitanje: Imate li mogućnost čitati e-knjige, kao i ostalu literaturu preko Interneta, odnosno da li imate neki od sljedećih uređaja? (više odgovora)

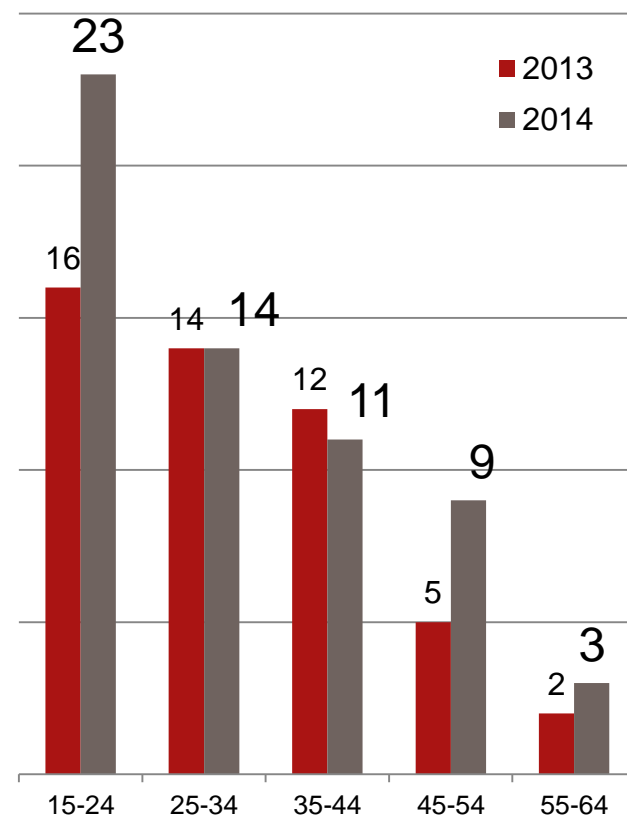
Na elektroničkim medijima najčešće se čitaju dnevne novine (70% koji posjeduju elektroničke medije)

Nema promjena u čitanosti i kupovini e-knjiga.

Čitanje e- knjige s obzirom na dob

Narodne knjižnice u Hrvatskoj

- Projekt „e-Readers at Your Fingertips”
Veleposlanstvo SAD-a donacije u 30 gradova
- Američki kutci (edukacija)
- KGZ - Knjižnica i čitaonica B. Ogrizovića,
pilot projekt započet 2011. g

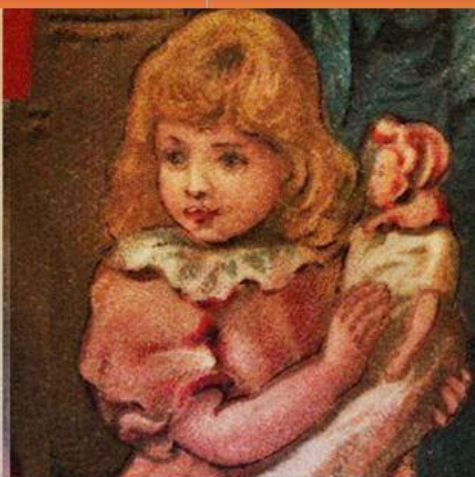

Knjižnice grada Zagreba

- Od 2011. suradnja sa sestrinskom knjižnicom u Shangaju
- Od 2013. korisnik e-zbirke, besplatan pristup
- 944 naslova na svjetskim jezicima
- Područja: povijest, umjetnost, književnost, ekonomija, filozofija, arhitektura... tradicionalna kineska medicina
- www.kgz.hr

- 234 dokumenata
- 99 jedinica grafičke građe
- 2 karte
- 68 knjiga
- 10 knjiga za djecu i mladež
- 17 notnih zapisa
- 1 rukopis
- 13 serijskih publikacija
- 21 jedinica sitnog tiska
- 3 zvučna zapisa

- ▼ O projektu
- ▼ Zbirke (234)
- ▼ Virtualne izložbe

Digitalizirana zagrebačka baština okuplja na mrežnom mjestu Knjižnica grada Zagreba digitalne reprodukcije vrijedne i rijetke građe pohranjene u zbirkama i odjelima **Gradske knjižnice**.

Javno dostupne digitalne reprodukcije knjiga i slikovnica, fotografija i razglednica, partitura i zvučnih zapisa, časopisa i rukopisa i dr. mogu se pregledavati prema vrsti građe po zbirkama ili putem virtualnih izložbi u kontekstu teme.

<http://kgzdz.b.arhivpro.hr/>

Gradska knjižnica Rijeka

- Korištenje tableta i e-čitača u čitaonici
- Nove mrežne stranice magazinskog tipa
<http://gkr.hr> – **Magazin GKR**
- **EIFL** (Electronic Information for Libraries) – Public Library Innovation Program
- Kreativna upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije...

Goethe institut Kroatien

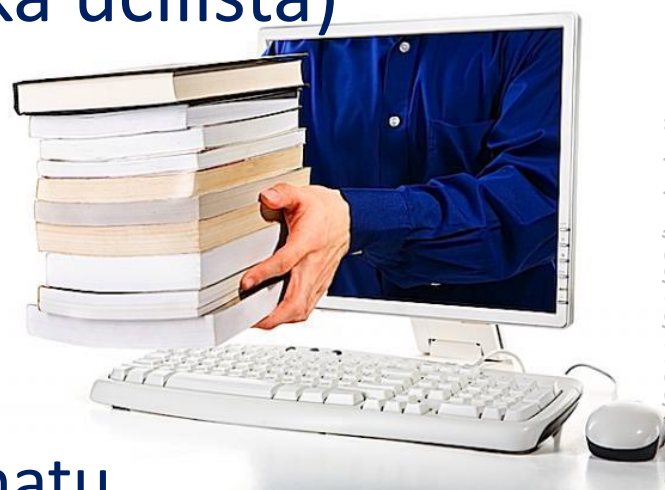
- Digitalna knjižnica za članove
- Knjige, zvučni zapisi, časopisi, dnevници
- 24/7
- Besplatno

<http://www2.onleihe.de/goethe-institut/>

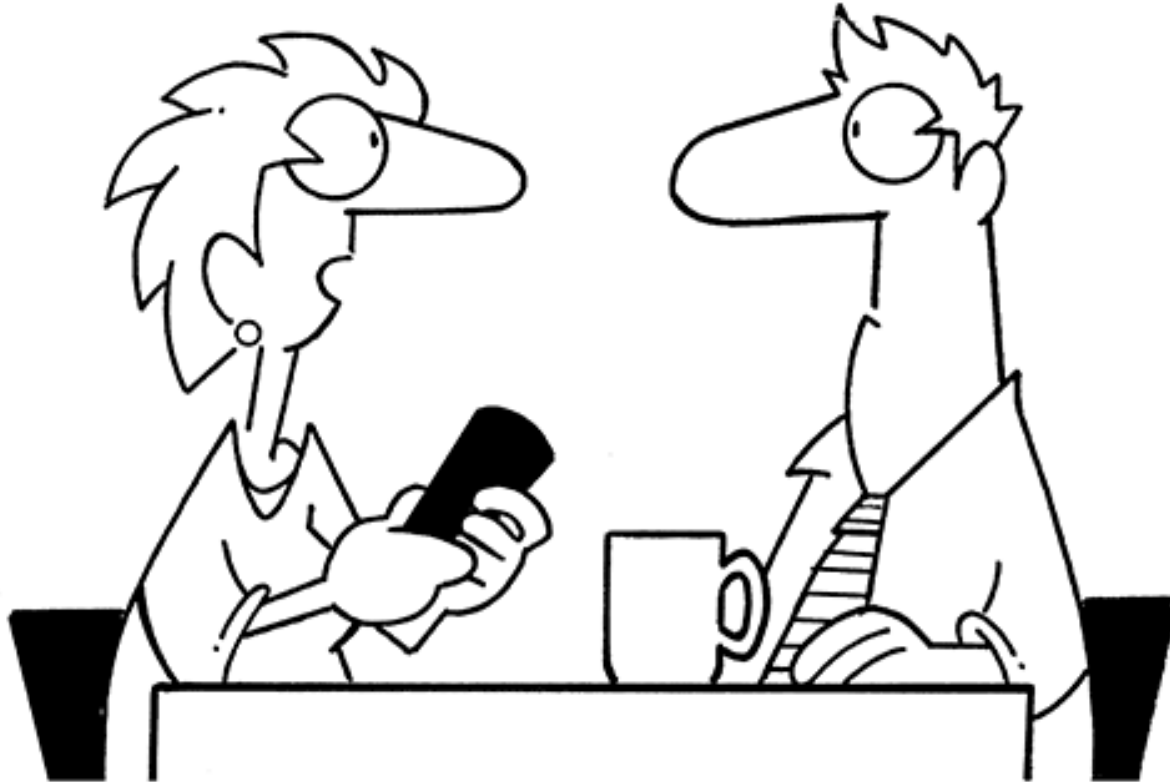

CARNet eduKnjižara

- <https://eduknjizara.hr/>
- **Lamarodigital** (nastavni materijali za osnovne i srednje škole, fakultete i visoka učilišta)
- **Bookvica** (online knjižara)
 - Obrazovne e-knjige
 - Digitalni obrazovni sadržaji
- Tečaj izrade e-knjige u EPUB formatu
<https://loomen.carnet.hr/course/view.php?id=3287>

E(h)-lektira

**"Today's students aren't reading the classics anymore.
I'm rewriting *War and Peace* in 140 characters or less."**

E-lektira

- MZOS, CARNet, Bulaja naklada
- Cjelovita djela hrvatskih i stranih pisaca
- Besplatno dostupno preko 300 naslova (multimedije, zvučni i video zapisi...)

Nacionalni portal za učenje na daljinu

Nikola Tesla

- Izrada digitalnih školskih sadržaja, upravljanje učenjem, pomoć u pripremi nastave...
 - Digitalni obrazovni sadržaji
 - e.Tečajevi za primjenu u nastavi
 - Primjena interneta u obrazovanju
 - ICT u obrazovanju (web dizajn, multimedija, primjena interneta u obrazovanju, korištenje interneta, primjena interaktivne ploče u nastavi)
 - CARNetove usluge
 - ECDL e-tečajevi

“Nikola Tesla”
NACIONALNI PORTAL ZA UČENJE NA DALJINU

<https://tesla.carnet.hr/>

iŠkola

- Od 2012. g.
- Interaktivno učenje (multimedija, internet)
- Preduvjeti (Wi-Fi, uređaji, edukacija...)
- Digitalizacija nastavnih materijala
- Komunikacija
- Interaktivni udžbenici

<http://www.os-vezica-ri.skole.hr/>

Školske knjižnice

- **OŠ I. Brlić Mažuranić**

E-knjižnica (lektire, enciklopedije, rječnici, pravopis, dnevne novine, časopisi...)

Korisne mrežne stranice (po područjima)

<http://www.brlici.hr/knjiznica/e-knjiznica/>

- **Gimnazija P. Preradovića**

katalozi, online referentni izvori, digitalni izvori, e-lektira, e-knjige, Googlebooks, CARNet, ICDL, Bibliomania...

<http://www.gimnazija-ppreradovica-vt.skole.hr/skola/knjiznica>

E-knjige na hrvatskom

- Društvo za promicanje književnosti na novim medijima - www.elektronickeknjige.com
- Zbirka književnih djela na hrvatskom jeziku – <http://dzs.ffzg.unizg.hr/popis.htm>

E-knjige na stranim jezicima

- GetFreeEbooks.com
- ManyBooks.net
- BookYards.com
- Open Library – www.openlibrary.org
- Children's Books Online : The Rosetta Project – www.childrensbooksonline.org
- Public Library of Science – www.plos.org

-
- Europeana – www.europeana.eu
 - Digitalna knjižnica, muzej i arhiv
 - 30 milijuna cjelovitih zapisa
 - 2300 ustanova iz 36 zemalja
 - Internet Public Library – www.ipl.org
 - Open Culture – www.openculture.com
 - Digital Book Indeks – www.digitalbookindex.org

Komercialne, ali... brezplačne

- Amazon – **Free Popular Classics** (53 naslova)
- Google – **Google Books**

Prednosti

- Dostupnost većeg broja knjiga, jednostavno kopiranje, niska cijena distribucije
- Ekonomski i ekološki prihvatljive
- Mogućnost prilagodbe za osobe s invaliditetom (s oštećenjem vida, sluha, motorike, poremećaja pažnje...)
- Uspješni primjeri u terapijske i edukativne svrhe, socijalna interakcija, komunikacija, ponašanje (za osobe s autizmom, poteškoćama u govoru) u SAD-u

Nedostaci

- Posjedovanje uređaja
- Informacijska/digitalna pismenost
- Kupnja licence
- Pravo na korištenje, nije vlasništvo
- Autorska prava
- Visoke cijene e-knjiga
- Implementacija platformi i pristup e-knjigama

The iPad App

Put yourself in Morris's shoes as you dive into the story of Mr. Lessmore and his flying friends through Moonbot Studios' first Interactive Storybook. In this reinvention of digital storytelling you can repair books, tumble through a storm, learn the piano and even get "lost in a book," flying through a magical world of words, giving you a dynamic journey through the story. This iPad App has been touted by Apple as one of the "Top New Apps for the iPad," and will surely be enjoyed by children and adults alike. Using rich CG animation, innovative interactivity, original composed music, and unique games sprinkled throughout the book, this App will revive a love of story in all.

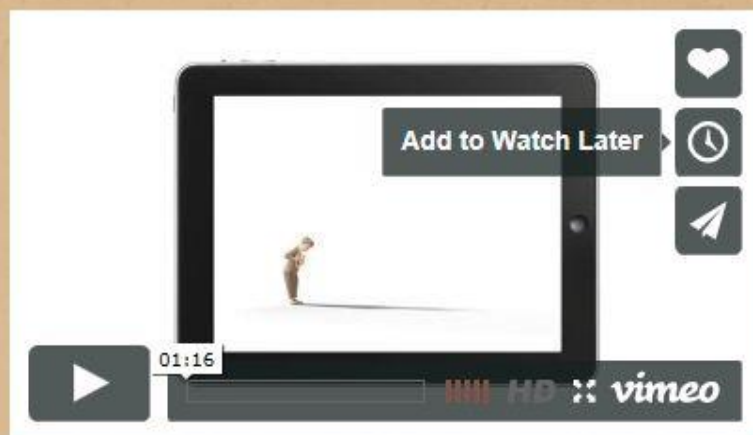

For an all new interactive Morris Lessmore picture book experience, download the IMAG•N•O•TRON app now on iTunes!

Our new interactive storybook App Numberlys is now available on iTunes for iPad and iPhone!

iPad/iPhone App Technical Support

Get the App

Umjesto zaključka...

**“It’s called ‘reading’. It’s how people
install new software into their brains”**

Popis izvora

EBLIDA - <http://www.eblida.org/>

European Commission eBook round table : Declaration on ebooks

http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/publishing/e_book/index_en.htm

Goethe institut Hrvatska

<http://www2.onleihe.de/goethe-institut/frontend/welcome,51-0-0-100-0-0-1-0-0-0-0.html?IK=6465>

Mala zvona

www.mala-zvona.hr

NAPLEForum - National Authorities for Public Libraries in Europe <http://naple.mcu.es/>

O'Brien, K. **European e-book sales hampered by tax structure.** // New York Times, 2 December 2011.

<http://www.nytimes.com/2011/12/02/technology/eu-e-book-sales-hampered-by-tax-structure.html?ref=valueaddedtax>

O'Brien, K. **Tentative deal on e-book prices is reached in Europe.** // New York Times, 19 September 2012.

Planet9. <http://planet9.hr/>

Rainie, L. et al. **The rise of e-reading.** // Pew Internet, A project of Pew Research Center, 4 April 2012. Dostupno na: <http://libraries.pewinternet.org/2012/04/04/the-rise-of-e-reading/>

Strateški plan Ministarstva kulture

<http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/Strateski%20plan%20Ministarstva%20kulture%202012%20-2014%20%20-%20revidiran%20za%20web%2016042012.pdf>

Vip eKnjižara. <http://eknjizara.vip.hr/>

Zickuhr, K.; Rainie L. **E-Reading Rises as Device Ownership Jumps.** // Pew Internet, A project of Pew Research Center, 16 January 2014. Dostupno na: <http://www.pewinternet.org/2014/01/16/e-reading-rises-as-device-ownership-jumps/>

Zickuhr, K. et al. **Libraries, patrons, and e-books** // Pew Internet, A project of Pew Research Center, 6 June 2012. Dostupno na: <http://libraries.pewinternet.org/2012/06/22/libraries-patrons-and-e-books/>